

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 14 § i lagen om ekologisk produktion

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om ekologisk produktion ändras.

Enligt propositionen ändras bestämmelsen om auktoriserade kontrollörer så att uppdraget att verka som auktoriserad kontrollör ska kunna ges av Livsmedelsverket eller livskraftscentralen, medan uppdraget enligt den gällande lagen endast kan ges av livskraftscentralen.

Genom ändringen korrigeras ett fel som uppstått i lagen i samband med den regionförvaltningsreform som trädde i kraft 2026.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft i maj 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
3 Målsättning	3
4 Förslagen och deras konsekvenser	3
5 Alternativa handlingsvägar.....	4
6 Remissvar	4
7 Specialmotivering.....	4
8 Ikraftträdande	4
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	4
LAGFÖRSLAG.....	6
Lag om ändring av 14 § i lagen om ekologisk produktion	6
BILAGA.....	7
PARALLELLTEXT	7
Lag om ändring av 14 § i lagen om ekologisk produktion	7

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Riksdagen godkände den 18 juni 2025 regeringens proposition med förslag till lagstiftning om en reform av statens regionförvaltning (RP 13/2025 rd). En lag om ändring av lagen om ekologisk produktion (655/2025) antogs som en lag som ingick i denna proposition. Avsikten med ändringslagen var att uppdatera ämbetsverkens namn och uppgifter så att de motsvarar ämbetsverksstrukturen efter reformen. I 14 § 1 mom. om auktoriserade kontrollörer har Livsmedelsverket av misstag utelämnats, trots att verket enligt lagen är officiell tillsynsmyndighet när det gäller ekologisk produktion och trots att det inte var meningen att i samband med regionförvaltningsreformen införa ändringar i Livsmedelsverkets uppgifter.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med Livsmedelsverket. Det har inte ordnats någon separat remissbehandling av utkastet till proposition på grund av propositionens begränsade och tekniska innehåll. Ministeriet hörde dock Livsmedelsverket skriftligen genom att sända propositionsutkastet till verket den 11 februari 2026.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Livsmedelsverket är den officiella tillsynsmyndigheten när det gäller ekologisk produktion och svarar för ordnandet av tillsynen. Livsmedelsverkets behörighet grundar sig på lagen som helhet, i synnerhet på de skyldigheter inom tillsynen som anges i 6 §. Arbetsfördelningen mellan Livsmedelsverket och de övriga tillsynsmyndigheterna grundar sig i synnerhet på bestämmelserna i 6–9 § samt på praktiska administrativa arrangemang.

Enligt 14 § 1 mom. i lagen om ekologisk produktion kan Livsmedelsverket utse en utomstående fysisk person till auktoriserad kontrollör. En auktoriserad kontrollör kan på särskilt uppdrag utföra kontroller, undersökningar eller utredningar som hänför sig till den offentliga kontrollen. Enligt den lydelse som gällde före den 1 januari 2026 har detta uppdrag kunnat ges av Livsmedelsverket eller närings-, trafik- och miljöcentralen. Uppdragen ges alltid från fall till fall för varje enskild uppgift som hänför sig till den offentliga kontrollen, de är inte allmänna uppdrag.

I 14 § 1 mom. i den gällande lagen nämns dock inte Livsmedelsverket som uppdragsgivare, vilket gör lagens ordalydelse problematisk i förhållande till dess syfte och försvagar rättssäkerheten i fråga om de uppdrag som auktoriserade kontrollörer redan fått. Ärendet är brådskande, eftersom antalet uppdrag är stort och Livsmedelsverket ständigt behöver ge nya uppdrag.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att återställa rättsläget så att uppdraget att verka som auktoriserad kontrollör kan ges av Livsmedelsverket eller livskraftscentralen, medan uppdraget enligt den gällande lagen endast kan ges av livskraftscentralen.

Propositionen ändrar inte den rådande tillsynspraxisen, utan förtydligar dess rättsliga grund.

4 Förslagen och deras konsekvenser

Genom förslaget korrigeras ett fel av teknisk natur i lagen om ekologisk produktion.

Propositionen har inte några betydande ekonomiska eller administrativa konsekvenser. Ändringen ökar inte mängden myndighetsuppgifter och utvidgar inte tillsynen, utan den säkerställer att bestämmelserna är förenliga med tidigare gällande lagstiftning och praxis.

5 Alternativa handlingsvägar

Vid beredningen av propositionen har ett alternativ varit att bevara nuläget. I nuläget motsvarar ordalydelsen i 14 § 1 mom. i lagen om ekologisk produktion dock inte lagens syfte eller vedertagen tillämpningspraxis, vilket försvagar rättssäkerheten i fråga om de uppdrag som ges auktoriserade kontrollörer.

Den föreslagna ändringen är begränsad och av teknisk natur. Den förtydligar behörighetsbestämmelserna och gör att lagens ordalydelse motsvarar bestämmelsernas syfte och vedertagen praxis. Ändringen har inga betydande ekonomiska eller administrativa konsekvenser och ändrar inte det praktiska genomförandet av tillsynen.

6 Remissvar

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med Livsmedelsverket. Det har inte ordnats någon separat remissbehandling av utkastet till proposition på grund av propositionens begränsade och tekniska innehåll. Ministeriet hörde dock Livsmedelsverket skriftligen genom att sända propositionsutkastet till verket den 11 februari 2026. Det kom inga kommentarer eller anmärkningar om propositionsutkastet i samband med hörandet.

7 Specialmotivering

14 §. Auktoriserad kontrollör. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ska ändras så att uppdraget att verka som auktoriserad kontrollör ska kunna ges av Livsmedelsverket eller livskraftscentralen, medan uppdraget enligt den gällande lagen endast kan ges av livskraftscentralen. Ändringen motsvarar den lösning som föreslås i motiveringen till den ursprungliga paragrafen och som tillämpats i den praktiska tillsynen, dvs. att Livsmedelsverket är den myndighet som i huvudsak svarar för ordnandet av den offentliga kontrollen av ekologisk produktion och för uppdrag som gäller kontroller.

8 Ikraftträdande

Den föreslagna lagen avses träda i kraft i maj 2026.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Bestämmelserna i 14 § 1 mom. i lagen om ekologisk produktion har samband med 124 § i grundlagen, enligt vilken offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Enligt det gällande och det föreslagna momentet kan Livsmedelsverket utse auktoriserade kontrollörer för att bistå vid kontroller. Enligt den bestämmelse som enligt propositionen kräver komplettering kan auktoriserade kontrollörer på uppdrag av Livsmedelsverket eller livskraftscentralen utföra kontroller, undersökningar eller utredningar.

I 2 mom. finns bestämmelser om auktoriserade kontrollörers straffrättsliga tjänsteansvar, och enligt 3 mom. svarar Livsmedelsverket för utbildningen av auktoriserade kontrollörer och utövar parallellt med livskraftscentralen tillsyn över auktoriserade kontrollörers verksamhet.

Möjligheten att överföra uppgifter är fortfarande ändamålsenlig, eftersom det i praktiken är nödvändigt att anlita auktoriserade kontrollörer för att kontroll- och tillsynsverksamheten ska vara flexibel och effektiv. Verksamheten kan kräva oförutsedda brådskande åtgärder, verksamhetsområdet kan omfatta hela landet och verksamheten kan vara strängt tidtabellsbunden. Uppgifterna innebär inte betydande utövning av offentlig makt. De administrativa beslut som eventuellt ska fattas utifrån kontrollerna fattas av den myndighet som gett uppdraget. De grundläggande fri- och rättigheterna och rättssäkerheten garanteras genom att kravet på god förvaltning iakttas och förvaltningsbeslut anvisas endast till myndigheter.

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 14 § i lagen om ekologisk produktion

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ekologisk produktion (1330/2021) 14 § 1 mom., sådant det lyder i lag 655/2025, som följer:

14 §

Auktoriserad kontrollör

Livsmedelsverket kan skriftligen utse en utomstående fysisk person att utföra särskilt angivna uppgifter som hänför sig till den offentliga kontrollen (*auktoriserad kontrollör*). En auktoriserad kontrollör kan på uppdrag av Livsmedelsverket eller livskraftscentralen utföra kontroller, undersökningar eller utredningar som hänför sig till den offentliga kontrollen. Administrativa beslut som eventuellt ska fattas utifrån kontrollerna fattas av den tillsynsmyndighet som gett uppdraget.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 19 mars 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

Lag

om ändring av 14 § i lagen om ekologisk produktion

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ekologisk produktion (1330/2021) 14 § 1 mom., sådant det lyder i lag 655/2025, som följer:

Gällande lydelse

14 §

Auktoriserad kontrollör

Livsmedelsverket kan skriftligen utse en utomstående fysisk person att utföra särskilt angivna uppgifter som hänför sig till den offentliga kontrollen (*auktoriserad kontrollör*). En auktoriserad kontrollör kan på uppdrag av livskraftscentralen utföra kontroller, undersökningar eller utredningar som hänför sig till den offentliga kontrollen. Administrativa beslut som eventuellt ska fattas utifrån kontrollerna fattas av den tillsynsmyndighet som gett uppdraget.

Föreslagen lydelse

14 §

Auktoriserad kontrollör

Livsmedelsverket kan skriftligen utse en utomstående fysisk person att utföra särskilt angivna uppgifter som hänför sig till den offentliga kontrollen (*auktoriserad kontrollör*). En auktoriserad kontrollör kan på uppdrag av *Livsmedelsverket eller* livskraftscentralen utföra kontroller, undersökningar eller utredningar som hänför sig till den offentliga kontrollen. Administrativa beslut som eventuellt ska fattas utifrån kontrollerna fattas av den tillsynsmyndighet som gett uppdraget.

Denna lag träder i kraft den 20 .
